

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Minden előfizető a „Nemzeti Baleset“ Biztosító Részvénytársaságnál baleset ellen, halál vagy rokkantság esetére 2000—2000 koronára van biztosítva. Ezen kedvezmény csak is az eredeti árban rendelt előfizetőknek szól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
Ide intézendők az előfizetések, legzélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

HUMOROS REGÉNY.
(I. folytatás.)

A MILLIÓS BABA.

Írta: Tölgyessy Mihály.

II. Mr. Plumb, mint ex-üzletember.

TEMPLOMRA nem adok! — mondá. — Erre az istennek semmi szüksége nincsen; mert ha lenne, már régen teremtett volna magának különbet, mint aminőt a gyarló emberek építhetnek neki.

Am azért a saját házát igen szépen megépíté és több tekintetben a világi hiúságnak is hódolt, elve lévén, hogy némelykor az ördögnek is gyujtsunk meg egy viaszgyertyácskát.

A new-yorki pénz-királyok mindegyikének van valami jelzője; így például egyik a vasuti király, a másik az ezüst-király, a harmadik a börze-király — őt ökörkirálynak lehetett volna nevezni, — ezt a czímet azonban ő nem igényelte.

De nagyon vágyott valami nevezetesség után, melylyel a többi milliomosokat lefözhethné.

De ezek a hatalmas emberek letarolták előtte a különlegességek mezejét.

Akárhogy törte is a fejét, nem tudott kigondolni olyasmit, amiben egy vagy másik pénz-király meg ne előzte volna őt.

Ekkor egy napon beállit hozzá egy férfi, kin mindjárt az első tekintetre meglátszott, hogy afféle világjáró kalandor, minők nagy számmal tapossák New-York aszfaltját.

Mr. Plumb illő hidegséggel fogadta őt, mert sejté, hogy olyasféle járatban van, mit köznyelven pumpolásnak szoktak nevezni.

— Misster Plumb! — szólalt meg a jeles férfi, — mindenekelőtt előrebocsátani kívánom, hogy nem vagyunk egészen ismeretlenek.

— Nincs szerencsém!

— Elhiszem! Régen volt, mikor ön is oly szegény ördög volt, mint én. Azóta bejártam a félvilágot.

— Dologra, dologra! — szólt közbe mr. Plumb türelmetlenül. — Egyéb-

NATÁLIA SÁNDOR SZERB KIRÁLY ANYJA.

iránt, már sejtem, hogy mit akar. Mielőtt azonban megpumpoltatni engedném magamat, tudni akarom, ki ön?

— Nevem Fox! Midőn ön marhakupecz volt, én a földet túrtam az ezüsbányában. Ettem az ön marháiból rosböföt és mondhatom, gyalázatos rossz volt...

— Ezért talán inkább azokat a bizonyos ökröket szidhatná.

— Eszembe sines! Csak azt akartam ebből kihozni, hogy régi ismerősök vagyunk...

— Tudom már, hogy mi a czélja! Ön most az állítólagos gyalázatos rosböfökért kárpótlást kívánna tőlem.

— Nem! — csóválta fejét komolyan Fox. — Csak azért hivatkoztam a multra, hogy ezáltal látogatásomat némileg érthetővé tegyem. Segítségre nincs szükségem, mert jelenleg egy millió van a zsebemben!

— Ah, ez szép! Üljön le, barátom! Mi is a neve? Fox, miszter Fox! Ah, most már emlékszem is! Igen, igen! Areza egészen ismerős előttem!

De aztán mégis gyanus pillantásokat vetett kopott ruhájára. Fox észrevette ezt s így szólt:

— A millió, ami a zsebemben van, most még holt tőke, melyet konvertálni kell.

Mr. Plumb areza elfintorodott.

— Aha! — gondolá magában. — A ficzkónak alighanem valami világboldogító eszméje van s azt hiszi, hogy engem lépre csalhat.

Fenhangon hozzátette:

— Na tudja, kedves barátom, már nem foglalkozom üzletekkel, még kevésbé konvertálásokkal. Mindenesetre üdvös lenne máshoz fordulni...

E szóknál oly pillantást vetett rá, mely elég érthetően kifejezte ama óhaját, hogy inkább a hátát szeretné már látni, mint az arcát.

Mr. Fox rendithetlen nyugalommal ezt válaszolta erre:

— Előbb önnel akartam beszélni, mint régi ismerőssel! Önnek akartam juttatni azt a ritkaságot, azt az unikumot, melylyel bírok! Meg vagyok győződve, hogy általa ön a legirigyeltőbb pénzkirályok egyike lesz!

Mr. Plumb figyelte. Hiusága érintve volt s az nagy szó!

— Beszéljen! — szólt kurtán.

Fox folytatá:

— Legutóbb az afrikai gyémántmezőkre vettem a sors. Sokáig nyomorogtam, mint láthatja külsőmről. Végre azonban mégis megkönyörült rajtam a szerencse! Találtam két olyan gyémántot, melyekhez hasonló nincs több a világon! Ezt mint szakértő mondom önnek!

E szóknál elővett két tyuktojás nagyságu nyers gyémántot, melyek oly igényteleneknek látszottak, mint a kavics.

Plumb éles tekintete azonban felismerte értéküket.

Ilyen két gyémánt valóban nincs több a világon! Meglenne tehát a nagy clou, melylyel feltűnést kelthet.

— Hogy adja a két gyémántot, mr. Fox? — kérdé.

— A két kavics, — viszonzá Fox, — testvérek között megér egy milliót...

— Na, na!

— Ugy értem, ha szakszerűen ki lesznek csiszolva! — válaszolt Fox. — Fényük el fogja homályosítani Kohinort, vagy a Regentet, vagy akár a híres Orlowot is! A gyémántok esodájára egész népvándorlás fog keletkezni...

Plumb keblét duzzasztani kezdé a hiuság.

— Mennyiért adja?

— Önnek egy félmillió dollárért, de csakis önnek!

— Persze csak azért, mert oly gyalázatos rosböföket liferáltam önnek!

— Tetszik vagy nem tetszik? — kérdé Fox kurtán. — Ha nem, akkor megyek tovább.

Plumb latolgatta kezében a gyémántokat; aztán így szólt:

— Jól van, áll az alku!

E szók után tüzmentes pénzszekrényéből kivett egy nagy esomó bankjegyet s letette az asztalra.

— Ez épen egy félmillió! — mondá. — Ha nem hiszi, olvassa meg.

— Az ön szavára elhiszem! — válaszolt Fox, zsebre tette a pénzt és elment.

Mr. Plumb sokáig nézte a két kavicsot. Keblét felduzzasztá a hiuság. Most hát ő lesz a gyémántkirály! Ez is csak ér valamit!

Már előre elképzelte magában, mily óriási szenzációt fog kelteni a két óriási gyémánt.

Egy is páratlan ritkaság, hát még kettő!

Később azonban mégis aggályok keletkeztek benne. Hátha lopott jószág a két gyémánt?

— Goddam! — gondolá magában. — Ebből ugyan szép kellemetlenség nőheti ki magát! Orgazdaság miatt még perbe is foghatnak! Terringettét, kár volt ily hamar belemenni ebbe a konvertálásba. Látszik, hogy ex-üzlet ember vagyok!

III. A névnapi ajándék.

A gyémántkirály három napig gondolkodott, hogy mit csináljon a két kavicsos! Ez idő alatt igen komoly és magába zárkózott volt, úgy hogy leánya már aggódni kezdett miatta.

Végre egy eszméje támadt, melytől arcza ismét derült lett.

Ugy fogja csinálni a dolgot, hogy semmikép sem lehet majd hozzáférni.

Az eszme annyira tetszett neki, hogy kezeit dörzsölte örömeiben.

Hogy miből állott ez az eszme, azt most mindjárt el is mondjuk.

(Folytatása következik.)

Szegénységem.

*Kincset, vagyont nekem nem adott az Isten,
Miből gondtalanul élhetném le életem;
Mire önerőmből magam felküzdöttem:
Terhes kis állásom ad kenyeret nekem.*

*Szegénynek születtem, nem is bánt az ínség,
Beérem én szépen a magam sorával;
Csak egy van előttem, ami aggaszt mindig:
Megáldott az Isten soktagú családdal.*

*Megáldott az Isten! Nem panaszkép mondom,
Hisz örömet a lét ebben nyújt csak nekem.
S mert nehéz az élet, sok értük a gondom,
S mikor nélkülöznek, fájdalmasan érzem.*

*Bár nem panaszlanak, szokva vannak hozzá,
Hogy számukra a föld mostohául termel,
Mégis, mert szegények, s mert én tettem azzá:
Lelkiismeretem gyakran váddal terhel.*

*Mily könnyű is volna egymagamban élni,
Kerülne mindeure, mire jönne vágyam:
Kisebbrészt dolgozni, nagyobbbat henyélni,
S mégse lenne tán az ínség útitársam.*

*Irgylem a koldust, aki napról-napra
Gondtalanul él, s mit gyűjtött, nem kérdik,
Míg én sosem tudom, hogy máról holnapra
Lesz-e száraz kenyér s meleg szoba nekik?*

*Jobb is lenne nekem tán ott lenni a sírban,
Hol aggasztó gond és fájó érzés nincsen,
Mint illen tengődni végtelen nyomorban,
Hol senki, senki sincs, ki rajtam segísen!*

*De félre, csüggedés sötétszárnyú réme!
Durva kebeledre fejem le nem hajtom!
Térj magadba szívem, s csak bátran előre,
Gyáva lélek riad vissza csak a bajtól!*

*Istennek gondja van minden gyermekére,
Mért fordulna hát el épen csak éntőlem?
Nem munkáltam én még senkinek vesztére,
Nem is mondhat rosszat a világ felőlem.*

*Tartson meg hát Isten, szegény jó családom,
Felvirradunk majd csak a napi kenyérre;
Munkára edzömet tebenned találom,
S csak értetek buzog szívem heves vére.*

*Zaklatott életemre alkony majd ha szálland,
Mi jólesik tudnom, hogy emberül életem.
Lesznek, kik lefognak hiányó szempillámat,
S fájó könyeket is ejtenek tán értem.*

*S ki tudja, nem lesz-e köztetek majd olyan,
Ki fényt s dicsőséget hozand a hazára,
S midőn én már nyugszom lent a sötét sírban:
Nem lesz-e értetek porom is megáldva?*

Erdélyi Sándor.

Házasság gőzerővel.

— Bohózat egy felvonásban. —

Irta: **Hevessi Jenő.**

Minden jog fentartva.

S Z E M É L Y E K :

Réthársy Gábor, pióczakereskedő. — Kerge Mihály, unoka-
öcsese. — Fiech János, glogováczi cipész. — Kolosi Irma,
unokahuga. — Egy idegen. — Bokor Berezi, Nagy Péter, ven-
dégek. — Pinczér. — Vendégek. Népénekesek. Czigányok.
Történik a Városligetben. Idő: jelenkor.

(A színpad egy csinos városligeti vendéglőt ábrázol. A háttérben és a jobboldalon sűrű fák és bokrok. A háttérből kilátás nyílik a városligeti vásáros-bódéokra, ahol több gyermek és felnőtt ácsorog. A baloldalon a verandával bíró vendéglő látszik, falán egy nagyobb táblával, melyre egy vörös ökör van festve, alatta e felirat:

VENDÉGLŐ A „VÖRÖS ÖKÖRHÖZ”.

Kitünő bor és sör. Ma pénzért, holnap ingyen.

Köröskörül asztalok vannak elhelyezve, melyeknél vendégek ülnek és csendesesen beszélgetve esznek és isznak. Mikor a függöny felgördül, a vendéglő hátsó részén felállított három cigány a „Jambó” utolsó versszakát: Funikuli stb. játssza. Az előadás folyama alatt a vendégek jönnek-mennek.)

I. JELENET.

Bokor és Nagy együtt ülnek. Vendégek.

*Nagy Péter (örömmel): No nézd csak, nézd csak!
Ilyen véletlen!*

Bokor Berezi (szintúgy): Az ám!

Nagy: Mióta is nem láttuk egymást?

Bokor: Bizony, van már vagy két esztendeje.

*Nagy: Azóta sok ujság történhetett nálunk is.
Ugy-é, Berezi komám?*

Bokor: No nem épen sok.

*Nagy: Nem is tudom, miért nem kaptam én
semmiféle hirt hazulról?*

*Bokor: Bizonyosan kend se igen irogatott haza,
komám.*

*Nagy: Mi tagadás: lusta levélíró voltam egész
világéletőmben. No de hát, mondja már, mi ujság
nálunk?*

*Bokor (a füle tövét vakarva): Ejnye no, hol is
kezdjem a históriát? Mőgván! Hát csak az az ujság,
Pétör koma, hogy mőgdöglött a Bodri.*

*Nagy (sajnálkozva): Ejnye, a hú állat! Derék
egy dög volt, az isten is nyugosztalja. Volt már
vagy húsz esztendős.*

Bokor: Olyanformán volt bizony.

Nagy: Aztán mi baja volt?

*Bokor (iszik): Brr! Sok lóhúst övött. Osztán az
mőgártott néki.*

*Nagy (szintén iszik): Abbizony, furesa egy gusz-
tusa volt szegénynek. Pedig hát nem volt az ilyes-
mire szoktatva, mig én otthon voltam.*

*Bokor (a fejével intve): Szó, ami szó, jól volt
nevelve. Hanem hát, tudja Péter komám, a „Sárga”,
mög a „Csinos” húsát nem akarták teljesen elföldelni.
Egy részét neki adták.*

*Nagy (csodálkozva): Mit mond, komám: elföl-
delni? Talán csak nem dőglöttek mőg?*

*Bokor (egykedvűen): Biz azt tették. Ugy mőg-
döglöttek, mint a parancsolat.*

Nagy: Hát mi baja volt a két pejnek?

Bokor: Hát, tudja komám, mikor az édösapját kivitték a temetőbe, fölfordult a koezi az úton, a „Sárga”, mög a „Csinos” belegurultak egy mély árokba. Kitört a szögény páráknak a lába. A lódoktor aztán agyonlüvette őket. Pedig a Kisguczi Mihály ajánlkozott, hogy kigyógyítja a nyavalyájukból.

Nagy (a homlokát törülgetve): Hej, aki árgyélussa van kendnek, édös Berczi komám! Hát osztán ez nem is ujság kendnek?

Bokor: Ujság biz a'! Hanem hát csak el köll valahun kezdeni a dolgot!

Nagy (a szeméit törülgetve): Hát möghalt a szögény jó apám... (Megemeli a kalapját) Nyugosztalja az Ur Jézus Krisztus!

Bokor (szintúgy): Mindörökké, ámen!

Nagy: Aztán mitűl halt mög?

Bokor: Hát afölötti bánatában, hogy az áldott jó nagyasszony hirtelen möghalt, fölakasztotta magát a sarki ákáczfára.

Nagy (az asztalra üt).

Pinczér (sietve odajön): Tetszik valami, kérem ássan?

Nagy (dühösen): Mönjön a pokolba! Nem hivta senki! (Bokorhoz): Ejnye, hogy az isten tögye kendöt akárhova: hát mért nem mondta kend mindjárt, hogy az édösanyám is möghalt?!

Bokor (iszik): Hát hiszen sorjával köll bänni a dologgal... Ha az áldott nagyasszony bele nem égött volna a házba...

Nagy (felugorva a helyéről): Micsoda? Még a házunk is leégett?

Bokor: Le ám! De ha le nem ég, semmi baj se lött volna nálatok. Ez okozta az egészet.

Nagy (a szeméit törülgetve): Hogy ezt neköm mög köllött érnöm!

(Poharával kopogtat): *Pinczér*! Fizetök!

Bokor: Nem iszunk még egy pohárral, kedves komám?

Nagy (bosszusan): Igyon kenddel az ördög! Van is neköm most kedvem inni...

Bokor (kenetteljes hangon): Már pedig meg vagyon írva: a magyar bújában iszik.

Nagy: De én nem iszok. (Fizet és eltávozik).

Bokor (egykedvűen tekint utána és újból rendel): Ejnye, de furcsa természete van ennek a Pétörnek. Nem is tudtam, hogy minden kicsiségön fölbosszankodik.

II. JELENET.

Ugyanazok. Kerge.

Kerge (elegánsan öltözve, a jobboldalról jön, lassu léptekkel. Vörös haja, ugyanilyen színű bajusza van. Kezében egy összehajtott hirlapot tart, melyet többször megszemlél. Kabátja gomblyukában piros szegfü. Odamegy az előtérben álló kis asztalhoz és leül): Tehát itt volnék. (Körülnéz). Ez a vörös ökör. De miért éppen a „Vörös ökör”? Csak talán nem akar ez czélnéz lenni? (Gondolkozik): De nem, hiszen engem nem is ismer... Csupán a kis

hirdetések útján érintkeztünk eddig egymással... Mit is mond csak? (Szétnyitja a lapot és olvassa): „Csunya férfi. Ha szándéka komoly és csakugyan nem akar belőlem gúnyt üzni, jöjjön ki vasárnap a „Vörös ökörhöz”, ugy négyóra tájban. Ott megismerkedhetünk egymással. Tűzzön föl egy piros szegfü. Az lesz énrajtam is. Így a tévedés ki lesz zárva. Ha aztán megtetszünk egymásnak, a házasság nincs kizárva. Tűzesszemü angyal.” (Leteszi az ujságot). Mondhatom, érdekesnek ígérkezik kalandom. Hogy vajjon érdemes volt-e érte ide kifáradni, azt nem tudom. De ez is eldől hamarosan. Vajjon hány óra lehet most? (A mellényzsebébe nyul). Hja, igaz, most jut eszembe, hogy nem nálam mutatja az időt. (Sóhajtva). Szegény órás, ha tudta volna, dehogy készített volna — hitelbe! (Kopog).

Pinczér (gyorsan odasiet): Áztos szolgája! Mivel szolgálhatok kremalássan?

Kerge: Mi van?

Pinczér (hadarva): Vanília, citrom, tutti-frutti, eper, málna, csokoládé, vesepecsenye, rostélyos munkácsi déligyümölcsesel...

Kerge (nevetve): Mivel?

Pinczér: Hagymával... Van aztán tormás-virstli, hideg felvágott, sör, bor, giesshübli, parádi- és Agnes-viz, hónapos retek vajjal...

Kerge (befogja a fülét): Jól van már... Tudok mindent. Hozzon egy pohár barna sört és hónapos retek vajjal.

Pinczér (kezeit dörzsölve): Nagyon sajnálom, retekünk már nincsen, éppen most vittem az utolsó porciót.

Kerge (bosszusan): Hát akkor minek sorolja fel?

Pinczér: A megszokás, kérem áztossan.

Kerge: Akkor hozzon néhány sóskiflit, hogy jobban csusszék a

sör. (Félre). Most még nyárspolgáriasan mulatok.

Pinczér: Igenis kremalássan. (Elsiet).

Kerge (magában): Nem merülhetek nagyon bele, nehogy elfogyjon addig a pénzem, mig az ismeretlen angyal jön, lát és — le lesz győzve!

Pinczér (hozza a sört és kifliket): Tessék kremalássan. (Elsiet).

(Folytatása következik.)

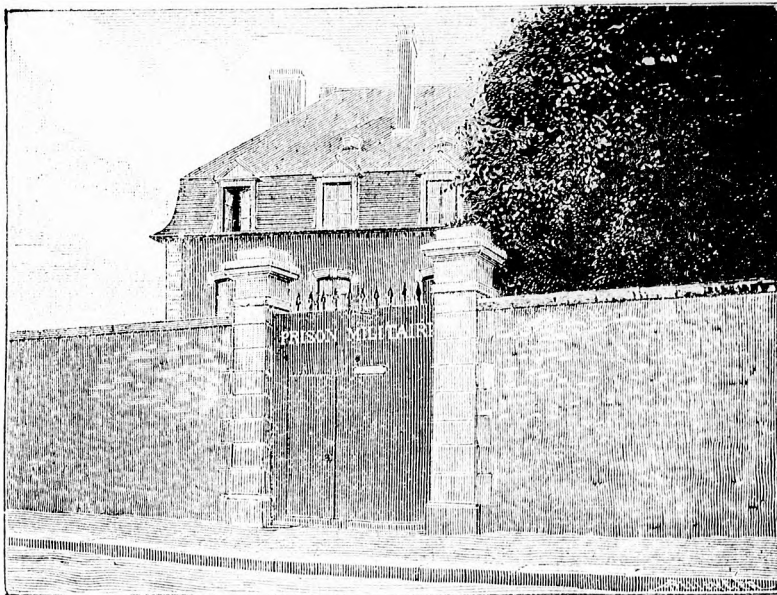
SZINÉSZVÉR.

Irta: *Szini Péter.*

(Vége.)

Mzt is elolvasta a sebzett szivü Vilma és most még hevesebben gyuladt fel a vére. Ledobni az undor terhét, menekülni vissza, elhagyott világába, ez a gondolat sarkalta folyvást. Hitvesi és anyai kötelesség nevetséges rabláncz gyanánt tünt fel előtte.

Pár nap mulva vaskos levél érkezett a tiszaparti kis fehér házikóba. A fia jövőjeért aggódó anya reszkető kezekkel bontotta fel. Két arczkép és két levél hullott ki a borítékból. Az egyik arczkép azt az angyalszépségü hölgyet ábrázolta, ki miatt fia

✻ A rennesi katonai fogház bejárata. ✻

szakított Selymes Magdával. Olyan kárhozatos, elbódító szépség volt most is, amint fagyos nyugalommal nézett az őt gyűlölő anyósra!

Letette a két arczképet a kihuzós nagy asztalra, majd előkereste pápaszemét imakönyvéből s elbetűzgette a leveleket.

Az egyiket a szép asszony írta Kálmánhoz. Sirámos hang áradt szét azon a levelen. Hivatkozik anyja gyűlöletére, a folytonos gyanus írásra, aztán kijelenti, hogy nem képes tovább lenyűgözve tartani vágyakozó lelkét. Visszatér elhagyott világába, hol a gyanu éles töre nem szúr oly mély sebet.

A másik levelet Kálmán mellékelte. Elbucsuzik édesanyjától, mert megbezett szívére nem talál itt a parókhia csendes falai között. Nem vádolja anyját boldogtalanságaért, csak arra kéri: viselje gondját forrón szeretett Lottikájának. Ne nevelje világi hölgygyé, hogy szíve vágyai el ne ragadják. Legyen belőle családias, egyszerű nő, mint édesanyja ott, a tiszaparti kis házikóban. Ő maga nem nevelheti tovább, mert előtte az életnek nincs többé becse...

Az öregasszony feldult fészket talált a parókhian. Forrón szeretett fiát épen akkor mosogatták meg a vértől, melyet az agyát átfurt golyó serkentett ki s tették fel a terítőre nagy szomorúsággal.

A szép Vilma messze járt már ekkor. Kalitból szabadult madár röpte gyors szokott lenni. Valahol Temesváron játszott a legjobb szerepét s fűröszlötöte lelkét a tapsok hullámzó árjában.

* * *

A kis színészvér, a szökefűrtű Lottika, odakerült a fehér kis házikóba, jó nagymamuskája gondviselése alá. A megtört szívű, jóságos arcu öregasszony, ki folyvást önmagát vádolta fia szerencsétlen halálaért, mindent elkövetett, hogy a kis Lottikát fia végakarata szerint nevelje fel.

Hatéves volt már a kedves arcu, élénk tekintetű kisleány és még mitsem tudott szüleiéről. A nagymamuka gondosan rejtegette előtte mindent, miből megtudhatott volna valamit.

Nőtt, fejlődött, szépült napról-napra. Az édes mamája volt, kiesínnyített alakban. Olyan büszke, melázó volt a tekintete: olyan ábrándosan gördültek le a szöke fűrtök domboru homlokára.

A jóságos arcu öregasszony örködött felette éber gondnal, féltő aggódással. Óvta széltől, hidegtől, melegtől. Mindennap kifaggatta, hogy mit szeretne enni s elkészítette neki, akár hogy ejtette szerét. Csaknem agyonölte a szeretetével.

Mikor aztán évek mulva lombfakasztó tavaszok egymásra érkeztek odafejlődött a szökefűrtű Lottika, hogy immár a rövid ruhát hosszuval kellett felcserelelnie, addig-addig könyörgött a jó nagymamuskának, hogy az — sajtó szívével bár — eleresztette pár hétre a keresztmamájához.

A keresztmama a nagyságos ur világias gondolkodásu hitvese volt, abban a faluban, hol Kálmán megalapította a gyorsan szétrombolódott családi tűzhelyet.

Szeretettel fogadta keresztleányát s az együtt töltött pár hét alatt teljesen felnyitotta szemét. Megmutatta neki édesanyja fényképét, a lapokat, melyek az ünnepelt művésznőről elragadtatással emlékeztek meg.

A szép szöke Lottika borus arczczal, szívében felfakadott vágygyal tért vissza a tiszaparti fehér házikóba s e naptól fogva nem volt többé a gondtalan kedélylyel dalogató kis leány. A jóságos arcu öregasszony még csak nem is gyanította: mi bú gyötri; mi borítja a komorság fátyolát arczára.

A leány szenvedett s most már nemcsak a jóságos arcu öregasszony imádkozott titkon, hanem ő is. Összekulcsolt kezekkel kérte a jó istent: vezérelje el őt mamájához, ahhoz az ünnepelt művésznőhöz. Ugy érezte most már, hogy az ő lelkében is raja zibong e gyökerében elsatnyított művészetimádásnak. A vér megmozdult s hatalma ragadta magával a látványgó leányt, ki eddig minden óhajtását kielégítve tudta a nagymama szeretetével.

* * *

Érdekes új operette került színre, a czimszerepben Epevölgyi Vilmával, kit szinpadra léptekor perczekig tartó taps fogadott s tisztelői temérdek ajándéktárggyal leptek meg. A kiváló művésznő énekszámait elragadták a hallgatóságot s a tetszés zaja frenetikus tapsviharban tört ki.

Az öltözöben zajos vita folyt. A pályatársak nagyobbbrésze irigykedve beszélt Epevölgyi Vilma zajos ünnepeltetéséről s pikáns megjegyzéseket fűztek hozzá.

Röpködtek a banális kifejezések, a gúny méregbemártott nyilai, midőn az öltöző ajtaja hirtelen feltárult s egy kedves gyermekarc jelent meg a vitaközök előtt.

— A mamámat keresem! — jelentette ki kedves behizelgő hangon.

A festett arcu, kihívó öltözetű nők összenéztek s gyanus tekintettel méregették egymást.

— A mamáját?... Nem rossz!... Hát ugyan ki lehet itt a mamája?

Épen ekkor tért vissza az istenített Vilma legszebb jelenéséről. Kipirult arczczal, lihegő mellel, a dicsőségtől fuladozva dobta magát a fauteuilba.

Az a kedves arcu leány rögtön ráismert. Hisz fényképe minden vonását mélyen bevészte emlékezetébe. Odasurrant hozzá, észrevétlenül megragadta kezét s forró csókot lehelt reá.

Azután rátekintett ártatlanságot tükröző, csillogó szemével és gyönyörtől túláradt kebelével moudá:

— Mamám! Édes, aranyos mamácskám!

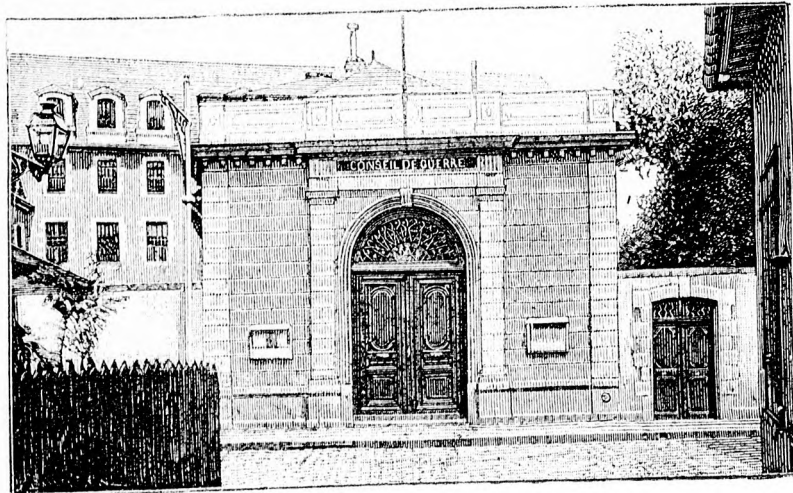
A még mindig bájos s imádók hódoló seregétől körülrajongott Vilma nagyfoku zavarba jött s hirtelenében azt sem tudta: mit csináljon a leánynyal. Elfogadja-e mamaságot, vagy pedig ridegen elutasítsa. Pályatársnői gunyos tekintetéből lesujtó ítélet olvasott ki s szinte érezte, hogy multjára vet sötét árnyat e jelenet. Meggyanusitják tiszta, mocsoktalan becsületét s lehetlenné igyekeznek lenni.

Mikor leányával hazatért divatos szalonjába, ott is csak ez a gondolat marcangolta kebelét. Színészvér volt, dicsőségét féltette. Bizony az anyai szeretet nem igen ébredt fel már az ő szívében hevesebb formában. Nézte, csodálattal nézte a szökefűrtű Lottikát, de a csodálatban több volt a félelem a szeretetnél.

Ez a leány fog az ő büntetőostora lenni s ez fogja végrehajtani a büntetést, melyet kiérdemelt a szerencsétlen Kálmán kora halálának okozásával.

Sokat, igen sokat beszélt Lottikának e festett világról. Azt hitte, hogy a sok küzdelmek, csalódások felsorolásával elriasztja magától a leányt, pedig az mohón szivta be a mama beszédét s még hevesebb vágy fogta el, hogy mamája nyomdokát kövesse.

Az a selymeshaju szöke Lottika nem is gyanította, hogy vele tulajdonképen most nem a mamája beszél, hanem az a hidegszívű számító primadonna, ki előtt nincs becse semmi

← Főbejárat a rennesi hadbiróságához. →

másnak, csupán az ünnepeltetésnek; kinek lelke, épen úgy, mint a ruházata, különböző színváltozást mutat.

— Vissza kell térned a nagymamához! — mondta másnap reggel a leányának. — Itt nem maradhatsz. Ez az élet nem neked való! Aztán meg a jó nagymama meghalna utánad bánatában!... Az ilyen kis leánynak még, mint te vagy, vezetőre, irányítóra van szüksége. Jobb lesz rád nézve, ha ott maradsz a tiszaparti kis házikóban!

Maga kísérte ki a vonathoz s ültette be egyik elsőosztályú kocsiba. Lottika zokogva vett búcsút mamájától s mikor eltűnt előle, oly heves zokogás fogta el, hogy a jószívű kalauz alig tudta lecsillapítani.

A közelebbi állomásnál leszállt s nem is ment vissza. Makacs elhatározás, hideg elszántság tükrözött arcán, mikor az állomáshoz közel eső városba érkezett.

Megkérdezte egy sétáló uriembertől: vannak-e a városban színészek? Az igenlő feleletre hevesen dobogó szívet ment a színházhoz s felkereste az igazgatót.

— Megmutatom, hogy mégis művésznek leszek! — gondolta magában.

Az igazgató szerződtette is. Nagyhirű mamája neve elég ajánlat volt, hogy a karszemélyzetbe felvétessék.

* * *

A tiszaparti fehér kis házikó lakója, az a jószágos arcú öregasszony még mindig emelte az élet terhét. Évek telnek el, mióta az eltűnt Lottikáról semmi hírt sem hallott. Már csak emlék gyanánt tűnt fel előtte a szőkefürtű kis leány.

Egy reggelen aztán nem várt vendég kopogtatott be az ajtón. A szép szőke Lotti jött vissza éhségtől elcsigázottan, lerongyolt ruhában. Arcán barázdákat mosott a szenvedés, az élet csalódása.

— Nagymama! Kedves nagymama! Csak hogy élsz még! — kiáltotta zokogva s odarogyott a csodálkozó öregasszony lábai elé.

Az meg nézett reá szeméből szivárgó könnyein át. Hát csakugyan az a kedves, aranyos kis teremtes volna, ki most előtte térdel.

— Bocsáss meg, nagymamuska! Az anyám vére nem hagyott nyugton s elhagyatalak, hogy hírt, dicsőséget szerezzek. Később láttam be, hogy balga voltam. A hír, dicsőség nem terem minden ember számára. Dicsőség helyett gyalázatot nyertem, s mint összetörött szárnyú madár tértem vissza hozzád. Hiszen nincs nekem más anyám kivüled!...

A jószágos arcú öregasszony meg lehajolt hozzá, megcsókolgatta láztól forró homlokát és szeretettel sugta fülébe:

— Te drága, te aranyos gyermek! Csak hogy visszajöttél!... Ugy-e nem hagysz el többet?

— Nem, nem!... Ez a kis házikó lesz ezután az én világom! — hagyta rá Lotti...

— Alszol édes kis leányom? Csak auldjál! Olyan édes álmodozni, míg a szív vérét teljesülhetetlen vágyak nem égetik!... Aludjál, édes kis angyalkám s álmodd tovább a boldogtalan szőke Lottika történetét.

A Csukaváry-tündérek.

— Elbeszélés. —

(2. folyt.)

Irta: ZOMBORY DÁNIEL.

Hahaha, — tör ki nevetve Malvinka, — milyen jól adja. Hát maga, hogy hozzánk járt, olyan komolyan vette a dolgot?... Csak viccz volt az egész!...

— Jah, bizony jó ember — felelé a mama — a leánynak mindig megmarad az a joga, hogy a kérők közül ahhoz mehessen, akit jobban szeret!

— Igen, mint szakember, — szölt bele Lotika, — csak maga is tud különbséget tenni a nullás liszt és korpa közt?... Ejj, de minek e haszontalanság felett a sok fecsegés, mondja csak Szilvási, hogy adja maga kilóját a kávének?

A három hölgy jól mulatott Lotika leleményességén.

— Igaz bizony, — szölt Malvinka folyton nevetve, — mennyire sajnálom magát; mennyi borsot eladhatott volna már, mióta itt nékem oly érzékenyen vallja a szerelmet!...

Szegény Szilvási szégyenében azt sem tudta, hányadán van, rögtön vette kalapját s mély keservében csak ennyit tudott mondani: „no, a jó isten áldja meg önöket!”... Kitámolygott és hazautazott.

* * *

Jaj beh más is ez a Berezei Oszkár tanár ur, mint az a szegény ügyetlen szatócs. Magas, barna, 27 éves csinos fiatal ember, előkelő megjelenésű, kedves modoru, igazán gavallér, világlátott ember, élvezet a társaságában lenni.

Ő ugyan minden héten nem jelenhetik meg, a nagy távolság és elfoglaltsága miatt, de azért izei-picezi illatos levélben mindennapon kiönti szive gyönyörteljes érzelmeit.

Már ez egészen más fogadtatásban is részesült ám, mint Szilvási. Ennek a kedvéért nem egyszer fényes házi-bált is rendeztek a helyi intelligencia részvételével.

Mondanunk is felesleges, hogy Berezei urnak eme lépése rendkívül jó hatással volt Malvinka nagybácsijára, az igazgató urra is, aki azóta fiatal kollegájában nem a hideg udvarias tisztársat, hanem a lehető legkedvesebb „édes öcsémet” látta, nem is szünt meg biztosítani, hogy csak legyen nyugodt, tőle telhetőleg minden lépést megtesz, hogy az édes öcsém kinevezést kérő folyamodványa, amely évek óta elintézetlenül a miniszterium poros aktái között hever — minél előbb a legjobb megoldással legyen elintézve.

Ugy is volt a terv, hogy ha Berezei Oszkár rendes tanári állást nyer (1200 frt fizetéssel, szabályszerű lakbérrel és ötödéves korpótlékkal), az esküvő is nem sokára meglesz.

Lett tehát nagy készülődés Csukaváryéknál. Mert igaz, hogy Malvinkának a legutolsó butordarabig csaknem minden kelengyéje megvolt már még Épreslakon létükben (most is ott van egy haszonbéres házban összehalmozva), de hát istenem, azok nem egy intelligens lakosztály berendezéséhez valók.

Majd tul lehet azokon adni. A kedves nagybácsiek szívesen kölesönöznek, hogy mindenből a legelsőt — társadalmi állásuknak megfelelő — vásárolhassanak.

Fel is utazott Budapestre az egész család, becsomagoltattak különböző üzletekben 8 nagy láda selyem-, plüs- és fehéreneműket, nagy mennyiségű csipke, fodor, diszféléket; 4 láda porcellán- és majolika-edényeket és sok mindenféle, a háztartáshoz nélkülözhetlen kellékeket; megrendeltek 4 szobabeli fehér-, rózsá-, kék- és bordószínű selyembutor. Előre persze, hogy kellő időre mind készen legyen.

* * *

Hazatérőben benéztek Epreslakra is. Alig ismerték meg őket. Eleinte csak úgy bámultak rájuk az utcán. „Ezek valami idegen urak lehetnek” — mondották.

Volt otthon nekik (már t. i. Epreslakon) egy gyermektelen nagynénjük, kitől még vártak valamit, különösen ennek a kedvéért jöttek, de azért néhány pillanatra elmentek a régi jó ismerősökhöz, rokonokhoz s csak azért is, hogy elmondhassák, milyen jól felvitte isten a dolgukat.

— Ugy bizony, kedves Trézikém — mondá Csukaváryné egyik rokonánál — csak azt a pillanatot áldjuk, a mikor ebből a rongy, piszok városból kitéttük lábunkat, bár elébb mentünk volna, azt hiszem néhány fokkal elébb állnánk. Most is, hogy a szolgabíróékkal mentünk Pestre...

(Vége következik.)

Új remények.

— Zs...hoz. —

*Lettem régen már a lajtot,
Elhallgatott már rég szívem;
Csüggedve vártam már a hantot,
Kifárasztott a küzdelem.*

*Csaló remények, hiú álmok
Lopták szívem virágait,
Míg a mostoha sorcsapások
Lelőrték lelkem szárnyait.*

*Csak tövis maradt a szívemben,
Azt megsebezve úntalan.
Lelkem a földön szárnyszegellen
Ingott, bolyongott úntalan.*

*S ime, midőn a sirba vágyom,
Elémbe lép a kikelet!
Ébren vagyok?! Nem, ez nem álom!
Hisz látom két szép szemedet.*

*Két szép szemednek sugarára
Szívemben új virág fakad.
Hangodnak kedves szózatára
Lelkem ismét szárnyakra kap.*

*Elszállunk a kék messzeségbe...
... Ölemben látlak, édesem,
S egy szökefűrtű kis fejecske
Simúl hozzánk édesdeden.*

Weltner Á.

GONDOLATOK.

Gondolatok, tücsökhangok.

De, hisz azok is csak mondanak valamit. Sokszor eltűnődve hallgattam a zamatos illatú, őszre hajló, hallgatódzó esti csendben. Mintha az egyetemes lét örökké dallamosan változatos s mégis harmónikus zenéjének nagy motívumát sóhajtoznák félénken, halkán, szüntelenül; mintha a feltétlenül létező s emellett fel mégsem fogható végtelenség felől szólanának valamit azok a szakgatottan felhangzó, meg elsituló sirámok.

A végtelenség.

Ez! Ez a problémák problémája.

*

Természetiműdő.

Mit nekem egy téveteget irányba terelt áramlat könnyedén befolyásolható könnyelmű ítélgetéseivel együtt; kimondom szabadon, bátran azt, amit érzek és gondolok:

szeretem, csodálom és dicsőítem a természetet. S abban annak méltó fokán a legremekebb mesterművét, a nőt.

*

A világbéke idejét éljük. S emellett sajnosan észleljük, hogy talán soha ember ember ellen, bár lappangó, de türelmetlenebb indulatokkal nem viseltetett, mint épen napjainkban.

*

Becsmerelik, üldözik ma a szabadelvűséget, úgy látszik, ország-világszerte. Pedig ott, ahol egyszer nincs egy bizonyos mértékű szabadság, ott nincs előhaladás s ahol ez nincs, ott nincs emberhez méltó élet, hanem csak vegetáció.

*

Az erkölcsiség biztosítóka nem az értelem félrevezetése, elnyomásában, nem az alakoskodó aszketizmus ápolásában, hanem a becsületes szándékok és cselekedetek kultuszában rejlik.

*

Úgy találom, hogy minden vallásalapító- és reformátornak, a biblia valamennyi kimagasló alakjának volt egy közös vonása. Nevezetesen, hogy akciójukban rendszerint isteni sugalmazásra, megbízásra, küldetésre, vagy közvetítésre hivatkoztak. S ezt bizonyos értelemben nagyon helyesen, méltán és igazoltan tették. Mert fokozottabb mérvben bírván az isteni szikrát, másoknál sokkal jobban indítatva érezhették magukat az emberiség javára cselekedni, annak az ügyét előbbrevinni.

*

Krisztusnak azok az igazi apostolai és hívei, akik az ő erkölcsstanának sarkalatos tételét, az emberszeretetet nemcsak hirdetik, követik, de gyakorolják is. Akiknek sem rejtett, sem nyilvánvaló érzelmeik-, gondolataik-, szándékaikból ez az irányító alaponás soha nem hiányzik; akik ennek a tannak valóban embert tökéletesítő rendelkezéseit megértve, attól áthatva: gyűlöletet, bosszút nem ismernek, kerülnek, s akiknek, mert elvük a vonzalom, sajátjuk a gyöngédség valamennyi változata s őszinte imádatuk tárgya a kicsi- és nagyvilágok milliárdjait kegyesen életrehívó, hatalmas erély, a jóságos nagy eszme: az örökszeretet.

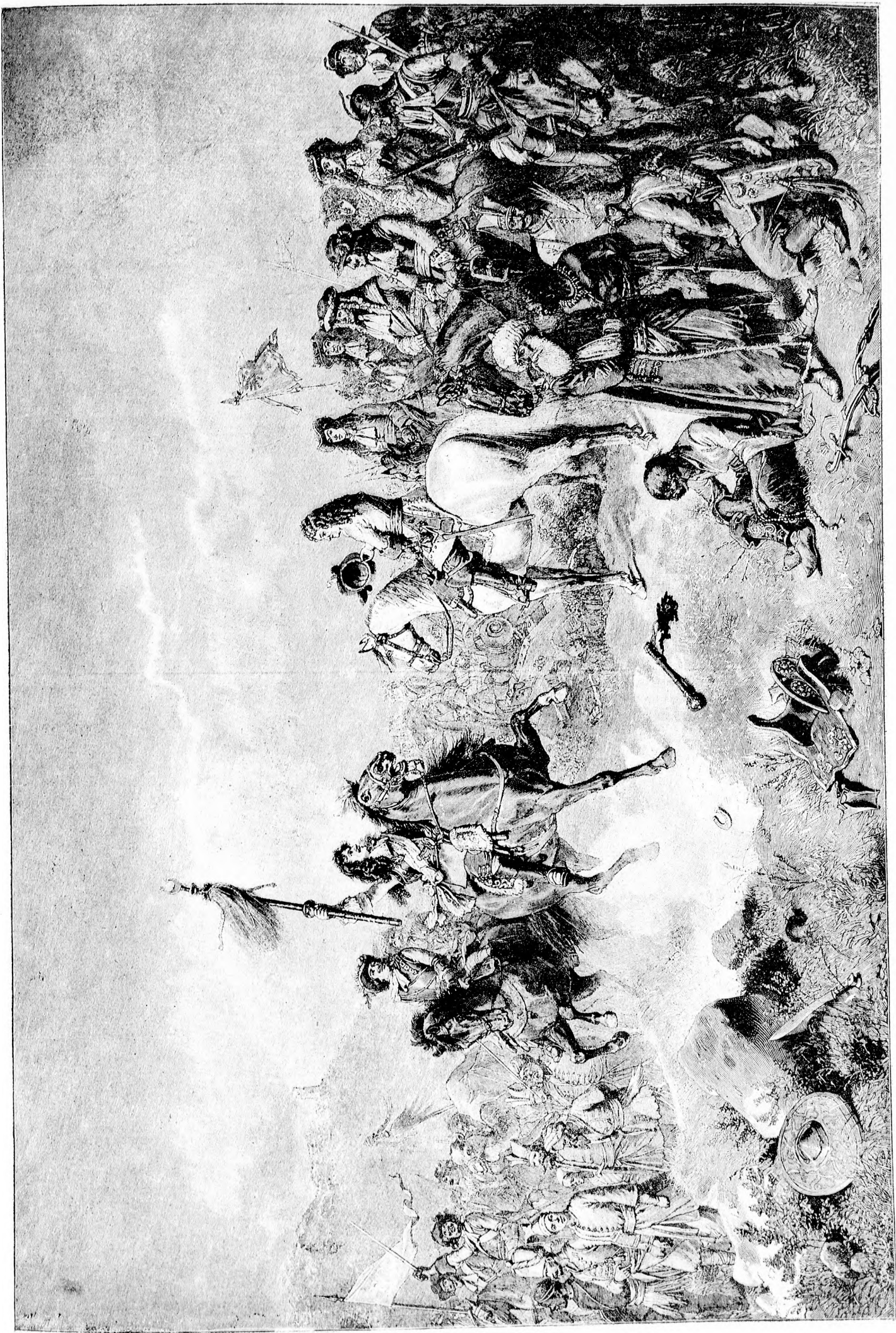
*

Bizony. Inkább mindent szeretni, mintsem valamit gyűlölni. Ez nemesebb és talán boldogítóbb is.

Tomka Sándor.

— A TRAGŒDIA VĒGE. —

A NAGY-HARSÁNYI CSATA 1687. AUGUSZTUS 12-ÉN.

Az én mesém.

*Két kicsi kis libapásztor
Egymást megszerelte,
Együtt mentek a tarlóra
Minden reggel, este;
Beszélgettek boldogságról
Gyermekies hévvel...
Nemrég történt ez a mese:
Ezelőtt pár évvel.*

*Azóta már menyecske lett
Abból a kislányból,
Az ábrándos szőke fiú
Álmodozik — másról...
A falusi libapásztort
Nem feledte mégse:
Ott van, mint egy édes álom
A szívébe vésvé...*

*... Úgy tanultam ezt a mesét,
Nem is olyan régen;
A vadrózsa tanított rá
Künn a faluvégen,
Vagy talán a szellő sírta,
Vagy a szívem súgta,
Megléhet, hogy úgy álmodtam —
A jó Isten tudja.*

Nagy Vincze.

Akit ketten szerettünk.

Irta: Plachta Albert.

Híjfel lehet, vagy annál is későbbre járhat már az idő, s én még mindig, miként egy élet nélküli ezövek állok szobám ablakánál és bámulok ki a világtalan éjbe. Tekintetem révedezve jár körül, de nincsen seholy tárgy, melyen hosszabb ideig pihenhetne, mindenütt az a néma egyformaság ötlök szemeimbe, melynek hideg ajkán ott lebeg e két rokon-szó: Bánat, gyász! Igazság csókolta szavak ezek! Mondjon bárki bármit, én részemről mindenkoron ezen állításomnál maradok, hogy az emberi élet fájdalom és csalódás kísérte eredménytelen küzdelem... olyan sötét, érthetetlen, akárcsak ezen gyászruhás éjszaka, melyet most számlélek. Pedig az oktat engem most, én tanulni akarok tőle... beszél is hozzám lágy, suttogó hangokon, de oly keveréke ez az idegen érzelmeknek, melyeket én nem tudok vele együtt érezni, én hiába minden beszédéből csak azt hallom és értem minden, ízéből csak azt olvasom és magyarázom, hogy: Keserves a bánat, szomorú a gyász!

Ah, oly elhagyatott üresnek tűnik föl előttem a világ, mintha az egész természet egy roppant ravatal volna, amelynek lakói immár pihennek, s csak nekem kell egyes-egyedül virrasztanom...

Im, halld, a toronyóra üt... egy... hát hol a folytatása?! Még csak egy óra éjféltűt, akkor még alhatol emberi raj az éj édes szárnya alatt, nyugodtatok békében, gondtalanul, én ébren maradok, ne-

kem jutott osztályrészül e magasztos feladat, hogy álmaidok fölött örködhetem! Az éjszaka az, amit a magaménak vallhatok, s ő az, amelyhez testvéri kötelék fűz. Benne lelkemnek képét látom visszatükröződni, valahányszor oly komor, csillagtalan, mint most.

Igen, az én szivemben is honol a sötét éj, a szomorú gyász, a mióta megnyitlak szemeim és meglátták azt, amit sohase kellett volna észrevenniök... és a mióta annak gonosz lelkületébe egy pillantást vethettem, kinek ártatlanságáért méregpotharat emeltem volna ajkaimhoz...

Mily hamar kellett kijózanodnom, mily hamar kellett tapasztalnom, hogy ezen angyali alak egy sátánnak burkolata és a szűzies bódító lehellet ajkáról egy vipera csókja, mégis mily jólesett nekem. Akkor még nem ismertem őt!

De miért gondolok most is reá, mikor szivem a legnagyobb ellenszenvvel, gyűlölettel telt meg irányában?!

Hej, az a kép nem akar sehogyan eltűnni emlékeimből, mely a paradicsomkertbe helyezett volt, mely egynéhány rövid perczre az égi boldogságot varázsolta elő számomra...

Ugy ültünk egymás mellett kipirult arczezal, édes érzelmekkel, mindegyikünk szólani akart, s mégis némán maradtunk...

Én voltam a gyávább fél, nem mertem előtte térdre borulni, s elzengeni neki mindazt, mit szivem érzett, sugallt; pedig oly ellenállhatatlanul nógatott, ösztökélt arra egy titkos valami...

Ő észrevette nagy küzdelmemet, tán megsajnálta, mert egyszerre egy meleg kacsót éreztem nyakam körül, közelebb hajolt hozzám, s úgy, hogy ajka fülemet érintette, kezdett súgni oly kedves dolgokat, oly ábrándosan, szerelmesen, hogy azt hittem, az Isten egy angyalt küldött le hozzám; ki álomra ringatván el, szövi... festi e bájos képeket. Hirtelen félbeszakítá ez észbontó enyelgéseit, gyöngéden eltolt maga mellől, s mintha neheztelne én reám, félrefordította fejét, — felébredtem ábrándozásomból, félénken, zavartan, — mint akinek lelkiismeretét valami nagy bűn nyomja, tekintetem arrafelé, ahol a duzzogó hölgyike foglalt helyet. Nem tudtam, mit tegyek?! Bátortalanságomban képtelen valék csak egy helyes bocsánatot kérő mondat szerkesztésére is, noha nyilvánvaló volt, hogy bár öntudatlanul is, de mégis valamivel megbántottam őt... E néma viselkedésem még inkább ingerelhette, mert jó sokáig nyugtalanul mozgott ülőhelyén. Végre megunhatta ez eredménytelen, hiábavaló várakozást, mert újból felém fordult, ajkán pajzán mosoly játszott, piczi mutató-ujja pedig fenytőleg mozgott...

Maga rossz! mért nem szól már valamit! Azt kívánja az urfi, hogy én udvaroljak neki... Megtettem azt, mit 100 nő közül 100 nem tesz meg, hogy én vallottam magának először szerelmet, s hallgatás volt válasz, szava...

Nem, nem, én beszélni fogok... Isten látja lelkemet, hogy igazat mondok... esküszöm, hogy sohasem vala éltemnek ily boldog percze még!

Hibámat jóváteendő, leborultam előtte, miként az ájtatos hívő imára szokott csókjaimmal, könyeim-mel áztatva és árasztva el lábhegyeit, mert arra, hogy kacsóit megcsókoljam, még távolról sem tartottam magamat érdemesnek... Ő pedig azalatt hajamat simogatta, közbe-közbe csókolgatta...

Lehetséges-e az tehát, hogy ez a leány csálni tudott, hogy szavai egy képmutató farizeus ajkáról keltek?!

Az volt tényleg, egy álnok csaló . . . saját szememmel kellett meggyőződnöm a felől! Ah, miért is nem maradtak örökre zárva e szempillák, mielőtt e napra felnyitlak, mely eleven halottat csinált belőlem . . .

* * *

Nagyon rossz álmodom volt. Azt álmodtam, hogy egy igénytelen kicsi ember letiport a földre, nyakamra hágtott s fojtogatni kezdett, de bármint erőlködött is, nem tudta lelkemet kipréselni, annyit azonban elért nyomorgatásával, hogy égő sebeket ejtett rajtam. Erre ő eltűnt, helyette pedig feltűnt a láthatáron kedvesem . . . Ahogy észrevett, szörnyűmódon kezdett nevetni, sőt örömeiben tánczra perdült, s tapsolni kezdett, miként azt a kis leánykák szokták tenni, mikor az utánuk iramodó bátyjuk elesik, s kőbe vágja fejét . . .

Nem vagyok álom-hívő, mindamellett oly furcsán éreztem magam, mikor fölébredtem, s oly babonás félelem fogott el, hogy végre elhatároztam, miszerint ezen nap ki az utcára sem megyek, nehogy véletlenül álmodom teljesülésbe menjen . . .

Jolánom előtt tisztázni akarván elmaradásomat, elküldtem a névjegyemet, melyre hanyagul e néhány sort vetettem :

„Mindenem!

Roppant gyöngének érzem magam, kénytelen vagyok az ágyat őrizni. Annál édesebb lesz holnapi viszontlátásunk . . .“

* * *

Takarítónóm előtt, kivel e levélkét elküldtem, őszinte sajnálkozását fejezte ki, sőt az öreg eselédem úgy adta elő a dolgot, mintha könnyű is rezgett volna szempilláján, mialatt beszélt . . .

Szinte sajnálni kezdtem, hogy hiábavaló aggodalmakra szolgáltatam neki okot. Megtörtént, s így kötelességem volt a nappalt odahaza tölteni.

Estefelé azonban már nem tudtam többé azon vágyamnak ellenállani, őt mielőtt karjaimba zárhatni. Fölkerekedtem tehát s a legrövidebb uton átsiettem imádoztam lakására. Nem is koczogtattam ajtaján, hogy annál nagyobb legyen meglepetése. Az ajtó szép esendesen kinyílt, lábujjhegyen léptem be; azt hittem könnyekbe olvadva fogom őt találni, hej pedig, de távol volt a busulás tőle . . . Ott ült ő megszokott helyemen, s ölében legjobb barátom Kéler Sándor. Osókolódtak, sugtak-bugtak, észre se véve jelenlétem, csak mikor egy esodálkozással párosult éles „áh“ tört utat kebelemből, szökkent fel a megriasztott szerelmes pár . . .

Barátom felém sietett s e kérdésekkel; hogy kerülsz te ide, s pláne ilyen utón-módon? vont felelőségre. Én eleinte pöffal akartam válaszolni boldogságom összetiprójának, de még idejekorán mérsekelttem magam, s felelet helyett én halmoztam el kérdésekkel, melyektől szeme-szája elállt. Heves szóváltások, dühös magyarázatok után kölesönösen felkiálthattuk: Aldozat vagyok!

Megfordultam, s miként egy őrült száguldottam hazafelé, ajkamon az átok szavával, de nem . . . nem tudom e lényt átkozni, mély szerelmem tiltakozik ellene.

Azóta alvajáró vagyok, gépiesen elvégzem teendőim, kerülök minden emberi társalgást, s csak a sötét éjszakát tettem barátommá. Lám, azért töltöm álmatlanul az éjket, azért vagyok oly hív hozzád te gyászos éj! hagyd el mindenkor esillagjaid, mikor ablakomon kopogtatsz, s magadhoz

hivsz . . . Az a sok halvány mécs ott a magasban, mely bujósdit játszva, majd kipillant, majd újra eltűnik takaród mögött, előttem gyűlöletes, visszataszító, oly vigyorgva tekintenek rám, mintha csak incselkednének velem, s nevetnék nagy fájdalommal! s az a holdkaréj ott pislogó szemével nem-e guny?! Ne hozd hát őket, mikor légyottom van veled, de ha mégis kísérrőre volna szükséged, jöjjön veled a dörgő villám, mely oly folytonosságban szórja vakító szikráit, mint az én állandóan dühös szemem . . .

És halld, tompa moraj kél a távolban, már csóválja üstökét a haragvó ég . . . Hah, ne habozz, tombold ki magad, nem gerjesztesz félelmet bennem . . .

Ugy, ugy, zuhogj, bömbölj szilaj kedvedben, avagy fékevesztett dühödben . . . torold meg barátom halálát, rám pedig mérd bohó ütéseid egyikét, mely megszerezne nekem egyszerre összetört, elrablott nyugalmasomat.

A TENGEREK TEMETŐI.

(Vázlat a tengerpartokról.)

Írta: Wolfshofer tengerész; ford.: P. Csorba Ákos.

Bornholm szigetén áll egy szegény halászfalu, neve: Allingen. A falu éppoly igénytelen, mint minden más ily kis halászfalu. Alacsony viskóból áll, melynek talapzatát a tenger habjai csapkodják. Ha az utas Bornholm szigetére vetődik, a kalauz legelőször is Allingenbe vezeti. E község végénél a tengerparton, a beláthatatlan tenger mélyéből emelkedik ki egy óriási szikla, mely alatt a tengerpart egy fordulatot tesz, s e fordulatnál a vulkánikus képződésű kőfalak emelkednek magasra, az egész kanyarulatot körülvéve. A körfalak között találunk számtalan hajórészeket. Itt egy kettétört árbocz, amott egy nagysúlyu vasmaeska, tovább kormánykerék, oldaldeszkák s ezer és ezer hulladéka fekszik a hajóknak. Önkéntelen komoly hangulat fogja el az ember lelkét, s mielőtt a kalauz mondaná, már tudjuk, hogy itt: a tenger egyik temetője van.

Mert nemcsak az emberek halnak meg, meghalnak a hajók is. A betegségek, melyek a hajók végenyészétét idézik elő: vihar, tűz és lék néven ismeretesek.

Árboczát magasán hordva, fejedelmi fensőséggel indul meg a feldiszített hajó messze tengeri útjára. A kedvező szél kifeszíti a vitorlákat s a jármű hasítja a beláthatatlan viz tükörfelületét. A bátor matróz-sereg, mely már száz és száz veszélynek nézett szemébe és még annyinak szemébe nézni el van hátrázva, vigan végzi munkáját a tovaröpülő hajón, mert a valódi tengerész éppoly szereti hajóját, mint a katona ezredét. Dicsénekeket zeng a matróz hajójáról, melyeknek tárgya olykor a kiállott vész, máskor az ábrándos kegyelet, melylyel a tengerész, hajóján csügg; és a valódi tengerész, ha veszély környékezi a hajót, jobban védi azt, mint saját életét. Persze, ha aztán beáll a végveszély, akarva, vagy nem akarva, kénytelen elhagyni hű társát. A volt büszke hajót aztán hányja-veti a hegyekké tornyosult hullám, míg végre egy sziklához dobva, széthull annak alkatrésze, s ott nyugszik a mély temetőben. Ha több hajót egy helyen ér ily végveszély, a hajók romjaiból keletkezik az olyan tengeri temető, minőt Allingennél találhatunk; vagy aminőt Izland-sziget délnyugati részén Geirfuglaskarnál szemlélhetünk.

Allingenben azon sajátságos kegyeletet tapasztaljuk, hogy a lakosság az ily temetőt sohasem rabolja meg. Még a leghidegebb télközepén is, midőn Oroszországból a fagyasztó szél zúgva tépi a kis falu viskóinak tetőit, a lakosság hozzá nem nyul a temető romjaihoz, hogy abból magának tüzelőt szerezzen; egészen másként áll ez egyéb tengeri temetőknel, mint például Izland-szigetén, hol a lakosság alighogy egy-egy hajótörés megtörténik, kizsák-

mányolja a tenger temetőjét s innét van, hogy ott az illető hajók tulajdonosai igen gyakran perbe keverednek a lakossággal hajóik roncsainak eltulajdonítása miatt.

Nem ritkán fordul elő azonban az is, hogy a temetőt nem a tenger partjain, hanem annak mélyében a tenger fenekén találjuk, mert nem ritka eset, hogy a hajó egy léket kapva, elsüllyed s a tenger fenekére jut, ahol a tengeri-pók behálózza hálójával s a tengeri-moh körülfogja gyöngéd szálaival, örökre eltakarva azt az emberi szemek elől. A hajókkal együtt eltűnnek az azon volt lények és kincsek is s nem egy esetet jegyzett fel a tengerészeti története, melynél százazrekre menő kincseket nyelt el a tenger.

A tudomány mindent elkövet ugyan, hogy az így elsüllyedt kincseket kiemelje a tenger temetőjéből, de eddigelé csak a siker. Az a vállalat, melyet néhány évvel ezelőtt Moiger apát indított meg, s melynek célja, hogy egy alakítandó társaság költségén, a Vörös-tengerbe, a biblia szövege szerint, elmerült Pharaó és hadseregének kincseit, a tenger fenekéről kiemelni, s mely célra már 750,000 livre össze is gyűlt, s mely művelet megkezdésére az egyiptomi alkirály irási engedélyt is adott; nekünk legalább is komikusnak, ha nem nevetségesnek tűnik fel.

Egészen komoly azonban ama másik vállalat, melyet egy kaliforniai társaság vett célba. E társaság, mely eddigelé 700,000 dollár tőkével rendelkezik, ki akarja emelni a tenger fenekéről a két századdal ezelőtt Spanyolországban, Vigó város közelében, a tengerbe süllyedt azon spanyolhajót, mely 20 millió dollár értékű arany- és ezüst-szállítmánnyal elsüllyedt.

Ilyen temetők több helyen vannak a tengerben és Verne Gyula (a hírneves francia író) egyik szelleműs regényében költőileg fest le egy ily tengeralatti temetőt, természetesen, hogy e leírásban éppúgy szerepel a költő képzelődése, mint ahogy szerepel a való is, mert csakugyan vannak kincsek a tenger fenekén, s ezt már az „Ezeréjszakában“ Scherasade is elbeszélte szultánának; s azt tagadni esztelenség volna, hogy ott lent oly nagy kincs fekszik, mely napvilágra hozatalát várja, — ki tudná megmondani, — mennyi idő óta.

Már az őstörténelem is tudta, hogy a veszélyes hírből állott Malea előhegynél számtalan, nagy értéket magával vitt hajó süllyedt el. Görögországnak e veszélyes helyéhez hasonló volt Itáliának és Sziciliának összekötő tengerszorosa, mely a szépen épült hajók „veszedelme volt.“ A görög népmonda sokat beszélt Malea veszélyeiről, de még többet a római népmonda a szicíliai-szorosról, sőt maga a költő is így szól e szorosról, melyet a rómaiak Scilla és Caribdisnek neveztek el, mert kettős szikla

között terül el: „Incident in Scillam, qui vult evitare Charibdim.“ (Beleesik a Scillába az, ki kikerülni óhajtja Charibdist).

Más, nagyobb tengeri temetőket ott kell keresnünk, ahol valamikor tengeri ütközetek voltak. Kétségtelen, hogy nem egy-két hajó pihen a mély temetőben ott, hol egykor az athéneiek Salamis közelében tengeri diadalt arattak a perzsák felett. Éppúgy a tenger lett temetője az „Armada“ nevű hajórajnak is, melyet II. Fülöp, Angolország ellen elindított. Még lőtávolságra se érkezett az „Armada“ az angol hajókhoz, midőn a vihar széttepte, s a tenger fenekére süllyesztette. Ily temető a „Trafalger“ is, ahol Nelson diadalmaskodott, s ellenfele hajói elsüllyedtek, s számos ily temetőt rejt az Océán.

De a nagy tengeri temetőkön kívül vannak kisebb temetők is, ezekben a kereskedelmi hajók alusznak örök álmukat.

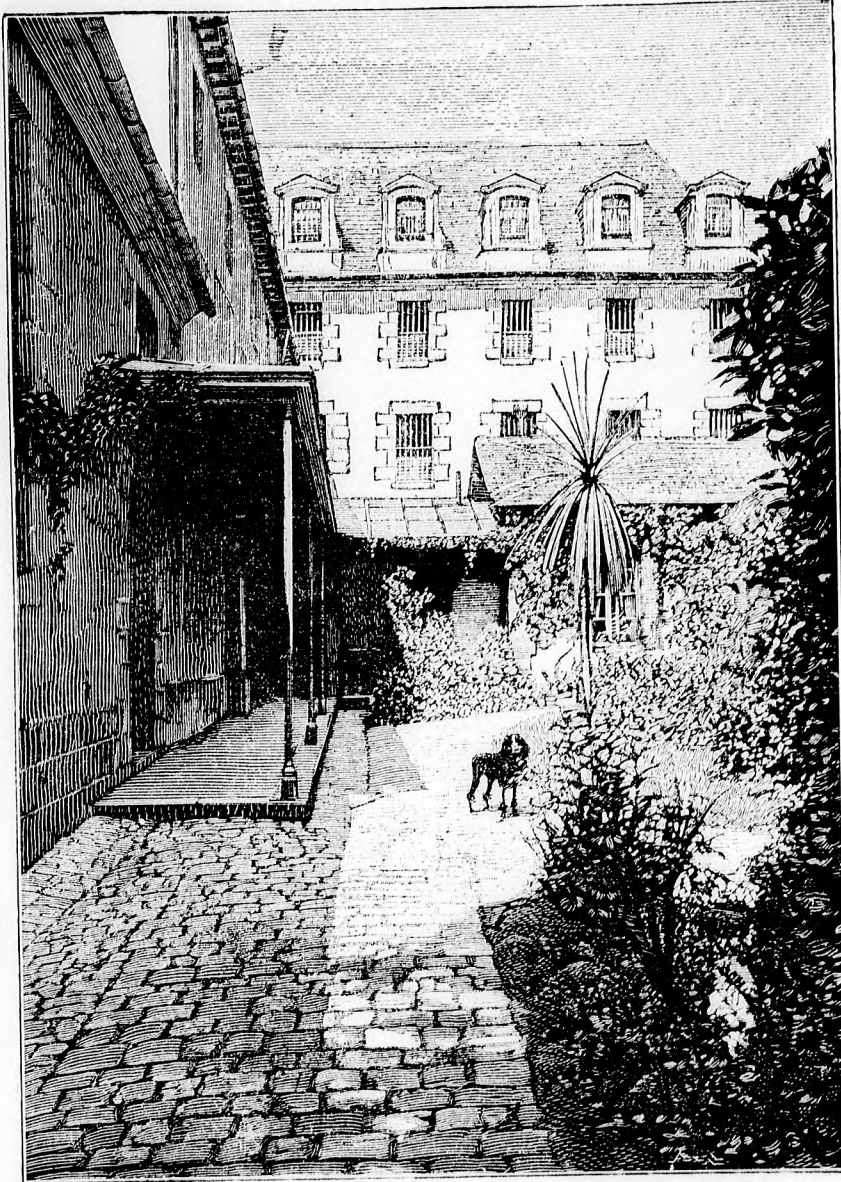
Körülbelül egy évszázada annak, hogy a kereskedelem fellendültével egymásután veszték el a kereskedelmi hajók, s majdnem mindannyi robbanás által; és ez a veszély egész korunkig kiterjedt. Így 1880-ban a brémai kikötőben volt ily robbanás, s éppen ez volt az, mely a robbanások okát napfényre hozta, ezáltal került kézre a pokoli gép, készítője Thomas is, aki már ezen készítményt, — elődjétől örökölte a titkot, — csaknem félszázadon át üzte pokoli ügyességgel.

Thomas ugyanis, — amint Brémában tettenéretvén, bevallotta, robbanógépeket készített, s azokat egy szerkezettel látta el, mely nagyon hasonlított az óra szerkezetéhez, ezt a pokoli gépet, több egyéb csomaggal hajóra adta. A hajó kapitánya legkisebb aggodalom nélkül vette fel a csomagokat, s pokoli gép-óráját Thomas felhuzta úgy, hogy az három nap múlva felrobbanjon. A hajó gondtalanul megindult, — Thomas pedig sietett a biztosítótársulathoz s ott a hajót biztosította óriási összegekre. Három nap múlva a hajó felrobbant, s

Thomas felvette az óriási összeget. Így ment ez évtizedeken át, míg a brémai robbanásnál szemet szűrt az óriási biztosítási összeg, Thomast röviden fogták s bár eleinte konokul tagadott mindent, végre bevallotta műveletét . . .

. . . És midőn a tenger temetőiről szólunk, ne vessük-e fel a kérdést, vajjon: hol van temetője János osztrák főherceg, ugynevezett Orth János déli hajójának? ! . . .

Talán a villanyöfény és a most már tökéletesített bűvarkészülékek által sikerülni fog az emberiségnek a tenger temetőit felkutatni s kincseit visszahozni a szárazföldre! Óhajtjuk, hogy úgy legyen!!!

✧ A rennesi hadbíróóság kertje. ✧

VOLT.

— REGÉNY. —

Irtta: *Sudermann Hermann.*

(15. fejelet.)

Magyarra átdolgozta: *K. Beniczky Irma.*

VII.

A tekintetben igazán nem tudom, mitevő legyek, — mondta Leo. — Ha valami csoda nem segít rajtam, a szép termés az ördögé lesz.

— Hát épen csodának nem kell lennie, — felelt Ulrik régi, kedves mosolyával, mely mindig segílyt és áldást hozott. Már néhány nappal ezelőtt Loszow századoshoz fordultam Münszterbergbe és kértem, segítsen ki téged ezen nagy bajból. Ő azt hiszi, hogy elvállalhatja a felelőséget, és holnap reggel munkába áll nálad 25 ulánus, — az én szekereim hozzák őket ide.

Leo nem tudott szólni örömben. E pillanattól fogva fölfelé visz az út. Néma hálával ragadta meg Ulrik kezét. De az összeszorította fogait s halkkal elvonta kezét.

— Nem azért jöttem tulajdonképen, hogy ezt veled közöljem, — mondta. — Ezt meg is irhattam volna... De egyet-mást meg kell beszélnünk, a mit nem lehet a papírra bizni... Amit előre láttál,

az bekövetkezett — sajnos, nagyon sajnos! Köztünk vége van mindennek. Egy nő áll köztünk. Házasságom áldozatul követeli barátságunkat.

Leo rámeresztette szemeit s nem tudott szólni.

— Érts meg jól, — folytatta Ulrik fuldokló hangon, — hogy szeretlek ma is úgy, mint valaha, azt mondanom sem kell, arról meg vagy győződve. Attól tartok, ezen válás ketté fogja metszeni élet-eremet. És mégis meg kell lennie.

— Mert a — a feleséged úgy akarja? — kérdezte Leo elkeseredett fölháborodással.

— Ne mondd, hogy gyenge vagyok — felelt Ulrik. — Ne nevez engem rabszolgának, ki asszony előtt porba hull. Még soha életemben nem hódoltam asszony szeszélyeinek — s azt nem is tanulom meg soha... De lelkiismeretemet szoktam

követni. És az követeli tőlem, adjam meg annak a nőnek, ki nevémet viseli, kinek gyermeke az enyém lett — a mivel tartozom neki.

Leo nagyon szeretne volna tudni, milyen módon vette Felicia hazatérésének hírét, de szégyelte barátját sunyi szándékkal kikérdezni. De amaz megelőzte szándékát.

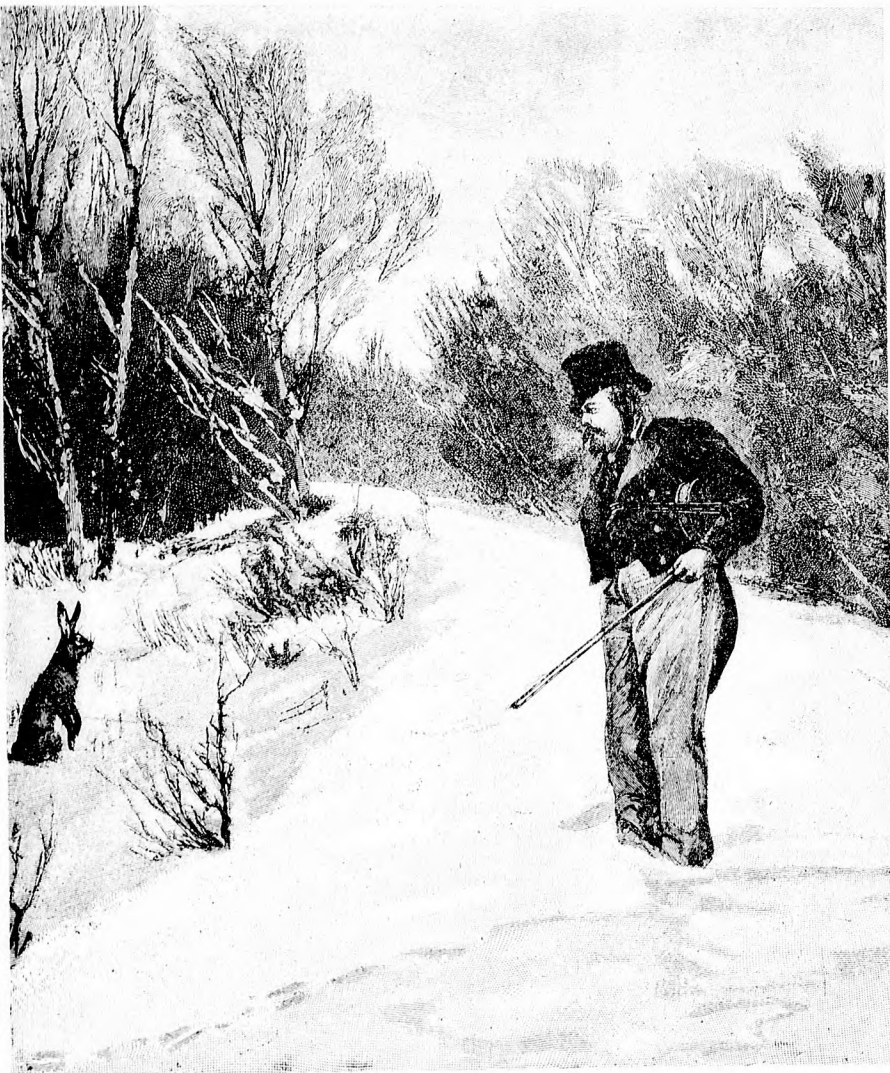
— Nem hittem volna, hogy hazatérésed annyira megrázkódtassa Felicia kedélyét, mert aki úgy élvezi az életet, mint ő, az hamar is szokott feledni. Anélkül, hogy képzelődő lennék — hiszen arra, tudja isten, nem volna semmi okom — azt mertem hinni, hogy tökéletesen megvigasztalódott Rhaden halálát illetőleg. Alig beszél róla s emléknapijai sem jutnak eszébe. Én is e két éven át óvatosan

oda működtem, miszerint ártatlanságról meggyőzőztem ama szerencsétlenséget illetőleg, mert én csakis szerencsétlenség-, s nem egyébnek tekintem azt a végzetes párbajt. — Mindhiába, tegnap először is sirógöröcsöt kapott — már attól tartottam, hogy betegsége komolyabb lesz... Éjjel meg a fiu ágyánál ült és egyre beszélt hozzá. Reggel felé szinte erőszakkal elvittem őt onnan, mert annak a szegény gyermeknek is elrontotta az éjjeli nyugalomát. — Ne hidd, kedves barátom, hogy mindez megtört engem, ha nem tudnám, hogy az asszony jogában van.

Leo hallgatott. Képmutatás lenne, bármit is mondana, olyanra pedig nem vetemedik.

— Mikor nyugodtabb lett, — folytatta Ulrik, — elmondtam neki,

miről beszéltünk és milyen aggodalmasan nyilatkoztál közlekedésünket illetve. Ezzel azt akartam neki bebizonyítani, milyen tekintettel gondoltál az ő lelki hangulatára. De a hatás épen ellenkező volt. Különösen az izgatta őt föl szörnyű módon, amit a gyermek létezéséről mondtál. — Bocsáss meg barátom, hogy ebben olyan ügyetlen voltam — hiszen épen azt reméltem, hogy mindkettőnknek használok vele — minek mondjam el, miket hozott föl ellened fölháborodásában — az szükségtelen módon föltépné benned a régi sebeket... Azt is elhíheted nekem, hogy nagyon jól meg tudom különböztetni a fájdalom betegesen tulzolt kifakadásait magától a fájdalomtól. De ez hamisítatlan és ha mondja: „Hogy nyújthassam neked majd a kezemet, ha tudom, hogy ma az a kéz nyu-

— Légy az enyém! —

godott benne, mely fiam atyját megölte?“ — ha ezt mondja, akkor igaza van és ezerszer igaza van.

Mindezt meg kellett volna gondolnom, mielőtt sorsát az enyémmel összekovácsoltattam. Most már megvan és beteljesedik, amit mondtál: „Választanod kell kettőnk közt: vagy ő, vagy én.“

Leo most is hallgatott. Ama szerencsétlen asszony képe surrant el szemei előtt. Mintha az aranyos esti felhőkben lebegne s köddel töltené el az alkonyódó világot.

Hogy jut hozzá őt a legdrágábtól megfosztani, a mivel e világon bír? És az a legnagyobb baj, hogy igaza van. Csak az csodálatos, hogy az az ingatag nő, ki mindent csak félig tett s nem tudta magát elhatározni, most majdnem erősebbnek bizonyult, mint ő? Igaz, neki nincs elveszíteni való barátja.

— Köszönöm, kedves barátom, hogy nem sajnálkozol rajtam, se nem gunyolódol. Ellenmondásod sem segített volna rajtunk. A tényállás megkérdelhetetlen s amit cselekszünk, az csak természetes.

— Csak természetes! — ismételte Leo, meredten tekintve a távolba. — Ha Ulrik sejtené, milyen igazat szólt!

— Most már csak az van hátra, hogy ugyszólván végrendeletet tegyek. Ha szükséged van rám — mindig itt vagyok . . . Éjjel és nappal, szerencsében és nyomorban. — Az magától értetődik. — Ugyanezt várom tőled is — habár adott alkalomkor néma kézzorítással kell egymás mellett elmennünk.

— Amint te akarod, — mondta Leo, mig szive görcsösen megszorult.

Mereven fölegyenesedve, arcának minden izmát akaratának hatalmába adva ült Ulrik ott. Lángoló szemei mozdulatlanul függtek barátján, mintha képét magába akarná szívni. De még a hangja sem reszketett.

— Igaz, még valami mondanivalóm van, barátom — folytatta. — Mielőtt elválnék, még nyílt vallomást kell tennem bizonyos ügyben és bocsánatot kérni tőled. Könyveidhen több helyen találsz egy tételt, melynek magyarázatát nem leled: „Kamatok, fölvette“, következik a nevem.

Leo fülelt.

— Az összeg egészben véve 66,000 s néhány száz márkára rug. — Jól tudod, hogy nincsen kamatozó tőkéd sehohsem. De én nem engedhettem, hogy hajód elsüljedjen — azért adtam saját erszényemből ezt a pénzt, hogy úgy, amint lehetséges, a víz színén tarthassuk . . . Bocsásd meg a csalást és ne hálálkodjál — nem — semmi köszönet, — ismételte, fölkelve, midőn Leo hozzá akart rohanni. — Ezentul is rendelkezésedre áll, a mim van, hiszen köztünk az magától érthető. És most szerencse föl, és isten veled.

Ulrik gyorsan ki akart lépni az ajtón, de az utolsó pillanatban a roham erőt vett rajta, amint Leo pár percz óta sejtette s amitől tartott. Elhalványodva hanyatlott a paulagra. Szemei fölfordultak — érverése megállt — elvesztette eszméletét.

Leo ismerte ezen jelenségeket gyermekkoruk óta, de ismerte az ellenszert is. Még esésközben felfogta őt s fejét karjaiba vette, aztán erősen dörzsölte, masszírozta fejbőrét.

Alig pár percz mulva szeme visszanyerte rendezettségét, bágyadt pir derengett arcán — ismét magához tért.

— Köszönöm szépen, pajtás, — mondta felgyenesedve, fájdalmas mosolylyal. — Mégis meg-

értem hát, hogy kizavarhattad fejemből a fehér egereket.

Kalapja után nyult.

Leo kérte, maradjon még, pihenje ki magát.

— Mit használ az? — felelt, — megint újból fölizzgatnánk magunkat.

A kocsi még ott állt a ház előtt.

Ulrik keskeny, ernyedtt, vonagló keze egy pillanatig Leo hatalmas, kemény markában pihent, — aztán hirtelen kisiklott.

— Üdvözlöm a hölgyeket, — mondta a kocsi-ban elhelyezkedve. A lovak elindultak, a kocsi halk csikorgással elrobogott a biboros esti gőzbe.

A szemébe tóduló könyvek szinte megvakították Leót, amint utána nézett, aztán visszatántorgott dolgozó szobájába.

— Okosnak kell lenni — nem pityeregni, mint egy vén asszony! — kiáltott, bátorságra intve magát.

Mert bátorságra van szüksége. — Csak úgy fordulhat még jóra minden.

VIII.

A történetek után Hertha keblét a csalódásnak nyomasztó érzete töltötte el. Majd úgy tetszett neki, mintha gondjait egy méltatlanra pazarolta volna. Az egész idő alatt, mint magasztos érzelmű bűnös, mint ama komor, busan vétkes hősllek egyike élt képzeletében és az ilyet megváltani a kárhóztól az igazi nő legnagyobb boldogsága és most, midőn testestől-lelkéstől előtte állt, egy erőteljes jókedvű falusi nemeset látott, husos nyakkal, hatalmas termettel s közönséges beszédmóddal, mely azonban — sajnos! — mindig fején találta a szegyet.

Amilyen modorral megragadta a kormányt, az sem felelt meg az ő várakozásának. Haragos istenként kellett volna megjelennie, ki a hűtlen szolgálkat villámesapásokkal sújtja, ítéletet tart azok fölött, akik elpártoltak, a híveket és igazakat pedig tisztelettel magához emeli.

És most, midőn álmai megvalósultak, minden csak olyan köznapi módon ment végbe. Leo káromkodott, lármázott, a gazdatisztek úgy settenkedtek idestova, mint a megkorbácsolt ebek és ő tőle még csak tanácsot sem kért.

Még a gyűlöletes Kutovszky bácsi távozása — kinek a számára Hertha készen tartott kereket és akasztófát — amint látszék, nagyon kedélyesen történt.

A második nap reggelén megjelent a bácsi magas friss mosásu inggallérral és sárgás pikémellényben, melyen a vadkanfogból álló óralánc kihívólag csillogott, s kinyilatkoztatta, hogy busuzni jött a hölgyektől, mert tágasabb működési kör után vágyakozik. Lengyelországban, hol azelőtt neki is birtokai voltak, óriási területek vannak, melyek csak úgy pusztán állnak, mert gondos és a földmívelés legújabb vívmányait alaposan ismerő jószágigazgató keze hiányzik.

Mindezeket nagy önbizalommal adta elő, méltóságteljesen simogatva szürkés-zöld hullámos szakállát, de apró szemei néha-néha nyugtalanul fordultak az ajtó felé, mintha attól tartana, hogy Leo beléphet s így semmivé teszi fényes elvonulását.

A jó nagymama nyugodtan hallgatta a vén semmirekellő füllentéseit. Elly komolyan folytatta munkáját és Hertha sem mutathatta mással megvetését, minthogy egyre vállát vonogatta, de a bácsit az épen nem bántotta egy cseppet sem.

Végül még annyira vitte szemtelenségét, hogy a fiatal hölgyek fényképeit kérte és szép vőlegényeket kívánt nekik.

De erre Hertha már kifakadt.

— Csak azoknak adok arcképet, kiket tisztelek és becsülök, — mondta felemelkedve, — és ha valakihez férjhez megyek — ha csakugyan megyek — csakis olyan vőlegényt választok magamnak, aki nem is beszél olyan emberekkel, amilyen ön, Kutovszki ur.

Igy — most megkapta a magáét. A nagymama megintése sem változtathatott rajta.

Az öreg pedig gonosz mosolylyal meghajtotta magát, mondván: hiszen ő mindig tudta, hogy Hertha kisasszony nem szenvedheti, de az nem baj — most, miután a ház ura megint itt van, majd megtudja, mit tesz az idegen házban, s be fogja látni, milyen hű barátja volt az öreg bácsi.

Hertha megdöbbenve lesütötte szemét. A jó nagymama pedig védőleg átölelte őt.

Kutovszki ezután szivarra gyújtott, egy esomó vajjas-sonkás zsemleszeletet zsebre rakott és miután Elly, ki valóban jellemtelen — megengedte, hogy undok ajkai homlokát megcsókolják, ajánlotta magát, mint derék ember és öreg gavailér.

Hertha egész délelőtt olyan leverten járt-kelt, mintha valami szörnyű sérelem érte volna, csak midőn hallotta, hogy Leo nevetve mondta az anyjának: „A vén bácsikát ugyan csak megszalasztottam” — akkor kissé megvigasztalódott s kezdte belátni, hogy ez a világ tán még sem annyira a büntetlen gonoszság tanyája, mint hinni kezdte.

A helyzete kissé megjavult a ház urával szemben. Az élkezéseknél Leo többször ingerkedett vele s jókedvvel fogadta viszonzását; úgy látszóik, hogy végképpen elfeledte, milyen gonoszul megsértette őt.

— Nem vesz engem emberszánba; — gondolta elkeseredetten és szándéka, hogy annak rendje szerint bocsánatot kér tőle, melyen egész nap gondolkodott, lassan feledésbe ment.

Ozsonna után volt, midőn Leo bátran és vidáman, mint rendesen, hozzá lépett s így szólt:

— De most már számolni fogunk, kicsike!

A büszkeségnek egy tengere árasztotta el lelkét. Tehát mégis jött. Mégis kénytelen volt belátni, hogy az ő gazdálkodása komoly dolog. Ha sejtette volna, hogy a nagymama csak az imént kérdezte Leotól, miért nem szólítja föl Herthát, hogy számoljon vele, hiszen már alig várja, nagyon megfélekezne büszkeségét.

De könyvei fényes rendben voltak. Tegnap reggel óta magánál tartotta a kék, arasznyi könyvecskéket, de nem volt bátorsága azokat fölszólítás nélkül Leonak átnyújtani.

Vele szemben ülve, lángoló arccal sorolta föl hőstetteit. Tizenkét pulykát hizlalt s tizet eladott belőle Münszterbergbe, 40 pár csirkét küldött Münszterbergbe a piacra s mind elkelt, 65 fillért adtak darabjéért; — valamennyi fölös számú tojást megvette egy kereskedő itt helyben s így nem ment kárba törés által egyetlenegy sem. Sovány ludakra is alkuban van már egy kofával, de azoknak egy részét megtartja, hogy annak idején zsirnak tömessen.

Aztán következett a kerti gazdaság. Minden szombaton visznek zöldfözeléket a münszterbergi piacra, de az csekély jövedelmet hoz, ellenben egy másik iparágban nagyszerű eredményeket ért el. Beszerzett magának apró, nádból fonott esinos kosárcákát, melyeket egy vak ember az ő számára készített, 20 fillért fizetett darabjéért. Ezeket a kosárcákát esinosan kirakják zöld levelekkel és

eperrel, vagy annak idején cseresznyével, meggyel megtöltik, aztán a tejeskocsival Münszterbergbe küldik árulni, hol már nagyon megkedvelték. Három nap mulva ismét beszedik az üres kosarakat, de ha valaki meg akarja tartani a gyümölcseset, az megkapja 30 fillérért, a 10 fillér többlet pedig a vak embernek jut.

(Folytatása következik.)

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

Olvastam valamikor egy nagyon rémes regényt, azt hiszem a nihilistákról szolt; volt ebben a regényben egy fejezet, ezt a hangzatos címet viselte: „Az összeesküvés!” Ugye sokat vár az ember ettől a fejezettől: titkos jeleket, elhagyott zugot, ahol az összeesküvők sötét viharos éjjel némán összesereglenek, természetesen álarozosan, mintha maskarabálba mennének, minde-niknek a fekete köpönyegje alatt egy háromlű hegyes tör van elrejtve, készen, ha a sors úgy akarja a fejedelem — vagy kinek — a szívébe mártani. Mondjuk, hogy tizenketten vannak, tizenegy fehér golyót dobnak egy köcsögbe — pardon, — egy urnába, s egy feketét, az elnök ünnepélyesen megrázza az urnát, s aki a feketét kihuzza, az elmegy gyilkos utjára, amely bizonyosan az akasztófára juttatja. Így, így képzeletben ezt mindenki, — s a valóság — de messze áll mindettől.

Hiszen ha az összeesküvők így járnának el, ezzel minden kétségen kívül magukra terelnék a rendőrség figyelmét. Van eszükbe! Aki azt akarja, hogy az emberek ne vegyék észre, az menjen az emberek közzé! A legnépesebb helyeken tartják meg összejöveteleiket, mint egy vidám borozgató asztaltársaság, akiknek nagyon mindegy, hogy az Obrenovicsok, vagy a Karagyorgyevicsok ülnek-e trónon, ne sejtessen senki semmit, aztán ma már nem is sorsolás utján adják a revolvért vagy a bombát vagy tört meg nem tudom mit a politikai gyilkos (különben nagyon kár megkülönböztetni őket, gyilkos = gyilkos!) kezébe. Hogy is ne, hogy az a buta sors esetleg exczellenciás meg nagyméltóságú urakat találjon kijelölni! Fognak egy anyagilag és erkölcsileg teljesen elzüllött pravot, ennek a lelkét fanatizálják, hogy a haza érdeke kívánja a kiszemelt áldozat halálát, ígérenk a hegyébe füt-fát, pénzt, hivatalt a deszperadónak, aki meg ezzel a busás nyereséggel szemben mit kockáztat? Az életét? Hiszen azért deszperadó, hogy folyton az életét, meg mások életét kockáztassa ma egy gombostűért, holnap egy halom aranyért. Ez aztán kötélnék áll, megkísérli. Ha sikerül a merénylet, megvan minden ígért jó, de csak az alja, a fölét természetesen az exczellenciás és nagyméltóságú urak rakják zsebre! Ha nem sikerül, akkor fityörészve lép az akasztófa alá, hanem előbb megpróbálja hínárba rántani a már többször említett nagyméltóságú urakat, akik szintén nagyon sokat veszhetnek ebben a játékban, vagyont, szabadságot, hazát, de megtartják azt a mindenek fölött féltett kincset: az életüket. Féltik, mert ha szegényen, ha hazátlanul is, ha bilincsekben is, de élni jó! Az a deszperadó pedig, akit soruk között visznek az akasztófához, fityörészve nézeget sorukon végig és megveti őket nagyon! Előtte az életnek csak akkor van értéke, ha élet és nem tengődés, hiszen azért teszi kockára! — A számítás teljesen bevált, csak hogy nem úgy, ahogy szerette volna, csak úgy, ahogy el volt rá készülve. Ez se baj, az akasztófa is benn volt az ő nagy számadásában, úgy a végén, mint egy +jel.

Nézzünk csak végig a közelmúlt idők merényletein, igazam van-e? Nem követik-e a legalantabb sorban álló emberek el a merényleteket? Dehogyan nem, ki ölte meg Carnot-t? Egy napszámos. Hát a spanyol merényletet ki követte el? Ugye, hogy egy deszperadó? És boldog emlékezetű királynénk, kinek az áldozata? Egy olasz munkásé! Ki hibázta el célját, mikor az olasz, vagy görög uralkodókat vették célba — ugye, hogy a páriák! Milán volt szerb királyt is egy tűzoltó támadta meg, valami Knezovics! Azt híresztelik Belgrádban, hogy Knezovics csak eszköz volt Gruics Száva, Pasics Miklós és Tausanovics Koszta, a merénylet értelmi szerzőinek a kezében. Én nem tudom, de nem is firtatom, majd kifürkészi ezt a különösen erre a célra kinevezett bíróság.

Hanem van valami, ami gondolkodnom késztet.

Belgrádban és egész Szerbiában az Obrenovics-párt hadilábon áll a Karagyorgyevicsokkal, ha már most az Obrenovics dinasztíával szemben valaki merényletre vetemedik, az csupán Karagyorgyevics-párti lehet, s mint ilyen, a Karagyorgyevics-párt vezető férfainak eszköze volt!

Ha csakugyan így áll a dolog, akkor a Karagyorgyevics-párt vezető férfiai nagyon a fejüklágyára eshettek, mert utasításul adják a merénylőnek, hogy a Mihály nagyherceg útjának a végén, ott, hol a népkertbe torkollik, akkor, amikor és ott, a hol a legtöbb nép jár, ott végezzen Milánnal! Hogy ha ezt megtették, akkor örültek, s ha Knezovics ezt a parancsot elfogadta és megtette, amint megtette — akkor ő is örült! Csakhogy bajos dolog így egyszerre ráfogni egy nagykövetre (Gruics) egy ex-miniszterelnökre (Pasics) és egy volt kereskedelemügyi miniszterre (Tausanovics), hogy örültek. Alighanem úgy lesz, hogy csupán Knezovics az örült.

Én.

A PRÓSÁGOK.

Bánat

Tanító: Ha a nagyatyád 80 évig élt volna, Klein, és évenként 50 forintot félretett volna 5%-os kamatra, akkor most... de hát mért sirsz, mi?

Tanuló: Mert a nagyapám ezt nem tette.

*

Védekezés.

Báróné: Ah, Anatol, megcsókolod a szobalányt? Gondolj a rangodra!

Hadnagy: Kedves mama, Jupiter is leszállt a halandókhoz.

*

Enyhítő körülmény.

Háziasszony: Van ismerőse?

Uj szakácsnő: Van, kérem, főlegényem, de nagyon rossz a gyomra a szegénynek.

*

Figyelmeztetés.

Elektra délutáni előadásán szól a gazdag hentes a feleségéhez:

— Csak nem sirsz délutáni előadáson mérsékelt helyárák mellett?! (M. D.)

KÉPEINKHEZ.

Natália, Sándor szerb király anyja. A kis szerb államról valamikor igen sokat beszélgettek a politikusok, épugy, mint a magánemberek. Különösen akkor vette a nép szájára a szerbeket, amikor a magyar-barát Milán király és a ragyogó szépségű Natália királyné között kiütött a háborúság, amely örökre megsemmisítette a szerb királyi család feldult házi békéjét. Azóta, mint ismeretlen, a királyné megszöve idegenben tölti életét és csak egyszer egy évben van neki megengedve, hogy szerb földön láthassa a felséges atya befolyása alatt álló Sándor királyt. Az év többi napjaiban pedig mélységes gyűlölettel eltelve gondol vissza arra, aki rombadöntötte a szép napokat, amidőn a szerb nép hódolva vette őt is körül. Vajjon most, amikor a világsajtó nagy részletességgel közli a merényletet, amelynek Milán majdnem áldozatául esett: nem rezeg-e meg az az érzékeny női szív egyik félreeső zugában egy piczinyke húr, amely hasonlatos a rokonszenvhöz? Oh, mert az isten utjai kifürkészhetetlenek és a szív, a női szív: változó, miként a tenger...

A Dreyfus-ügyről. Amióta az Ördög-sziget szomorú lakója már visszatért Európába, az a nagy izgatottság, mely a francziákat lázban tartotta, mintha megszakadt volna a semmisítőszék ítéletével, mely Dreyfus ügyét új hadbíróság elé utalta s e célra meg is jelölte azt a hadbírószék, mely ez ügyben hivatva lesz új ítéletet mondani. A Rennesben székelő hadbíróság előtt Dreyfus kapitányi egyenruhában fog megjelenni, mert a semmisítőszék ítélete által visszakapta a degradált kapitány rangját.

Dreyfust a „Sfax“ nevű hajó szállította Rennesbe, s a képünkön bemutatott mellékajton át vitték a fogházba.

A tragédia vége. Szeretett, csalódott, — Bonyodalom: ennyi, — Ami azután jött, — Az már épen semmi. — Nem tudott megélni, — Hajtotta a vére — Sötét gyász, bánat ült — Agyára, szívére — Mi kényszeríti tovább élni — Tengődni kinos lánczokon — Minek is éljen, hogyha ninesen — Egy szív, mely övével rokon. — Minek e lét, ha elhibázta — A célt, mért élni érdemes — Ha élte hajnalán egy perez csak — Egész éltének átka lesz! — Nem türte el, eldobta azt — A kinos életet. — Egy ifju élet véget ért, — Játéknak vége lett!

A nagyharsányi ütközet. Nagy rovása volt nálunk a töröknek még 1526 óta, mikor Mohácsnál vérbe fult a nemzet színe, virága! Másfél század mulva visszaadtuk a kölcsönt kamatostul, de mintha az isteni gondviselés is úgy akarta volna, ott, hol ő mérte ránk a legnagyobb csapást, ott adtuk vissza neki a kölcsönt kamatostul, nem ugyan Mohácsnál, hanem a tőle alig pár órányira fekvő harsányi hegy lejtőjén 1687 augusztus 12-én; mikor lotharingiai Károly vezette seregünk örök időkre végét vetette a török uralomnak Magyarországon. Képünk azt a jelenetet tünteti fel, mikor a sereg győzelmes vezérei örömmel sietnek lotharingiai Károlyhoz, hogy győzelméért üdvözlőljék!

Légy az enyém! Ez a sóhajszzerű kívánság egy szegény éhes cseh muzsikuskján kelt, amikor bokáig érő hóban éhesen bandukolt egyik falutól a másikig s az uton egy tapsifüles ütötte fel fejét lépteinek zajára. Éhes ember ajkán mindenesetre érthető sóhajzás, de foganatja aligha lesz, mert szép szóval, még ha még oly fuvolahangon ejtjük is ki, nem lehet nyulat fogni.

SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Kérjük előfizetőinket, hogy azok, kik az előfizetők postájában levelezni óhajtanak, csak egy közleményt küldjenek be, mert a roppant túlhalmozódás miatt különben képtelenek vagyunk mind adni. — **W. F.** és **J.** Ez egy kicsit nagyon könnyű. — **Lang.** A műfordítás nem oly könnyű, mint Ön képzeli és különösen istenáldotta tehetsége van, ha igaz, ahogy Ön mondja, hogy százával tudná az idegen virágokat meghonosítani — egy hét alatt! (A beküldött mutatvány erről nem tanuskodik). A fordításnak először tartalmilag hűnek kell lennie, hogy a fordítás lehetőleg egy szóval se mondjon többet, vagy kevesebbet, mint az eredeti, másodszor alakilag hűnek kell lennie, hogy ugyanabban a versmértékben, ugyanolyan beosztással, hasonló rímelhelyezéssel mondjuk el ugyanazt, ami az eredetiben van. Ragaszkodjunk az eredeti jelzőkhöz, képekhez stb., mert csak így kapunk az eredetiekről hű tükörképet. Néha aztán a legjobb műfordítónak sem sikerül az eredeti egy-egy szójátékát, hangutánzását vagy jelzőjét ugyanazon helyen megfelelő magyar szóval helyettesíteni, már az a hűség rovására esik, s ezek azok a kis foltok, amelyek a hibátlan eredetit a halvány másolattól megkülönböztetik! Amint láthatja, ez nem olyan könnyű mesterség, aminőnek Ön gondolja. — **Kellen Károlyné** urnőnek. Hogy a gyermekek sok gondot okoznak a szülőknek: hiszen ez a természet rendje, az a gond olyan alkotó része az anyaságnak, mely nélkül nem volna természetes. Az a bizonyítvány alighanem erkölcsi bizonyítvány lesz (nem írja meg — ezt gondoljuk), azt az illetékes hatóságnál szerkezheti meg, ahová való illetőségű (ahová az édesatyja is illetékes volt.) — **Szerelmes Mariska.** Névtelenül, czeruzával, kék papírra irt sorait vettük. Névtelen levelekre nem szoktunk ugyan válaszolni, most az egyszer mégis kivételt teszünk, hogy ismételjük, miszerint a kérdeztnek álnévét nem áruljuk el, de nem csak övét, hanem senkiét, mert nem volnánk méltók arra a belénk helyezett bizalomra, melylyel olvasóink megtisztelnek, ha akaratuk ellenére elárulnók inkognitójukat. A postába szánt sorai nem kerülhetnek a névtelenség miatt a kívánt helyre. — **Ifj. Cs. A.** Kívánságának egy másik alakban teszünk eleget. — **Doromb.** Elég sikerült, csak egy kissé nyújtott. — **Sz. H. Cz.** Köszönjük, a többi mellé tettük. — **Sz. M.** Nagyon egyszerű, de azért talán felhasználjuk. — **D. R.** Majd kijavítjuk. — **Bartel Gyula** urnak. Nem ő, hanem a fia. — **B. L.** Nem. Rokonoknak, nagyon jó ismerősöknek s akik rangban felette állanak. — **J. M.** A számszerejtvény nagyon hosszú. — *Több kéziratról jövő számunkban.*

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: FARAGÓ SIMON.

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Szerecsen-utca 35. szám.